Ч. 104 Субота 10 (22) мая 1897. Рік VII

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Газети Львівскої“.

Передплата у Львові в бюрі дневників Люд. Пльона і в ц. к. Староствах на провинції

на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:

на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

Справи парляментарні.

Дебата адресова в комісиї.

В комісиї адресовій мали вже репрезентанти досить нагоди і часу висказати своє становище до проєкту адреси більшости парляментарної. З цілої переведеної доси дискусиї виходить ось що:

Німецка партия поступова заявила устами свого бесїдника пос. Перґельта, що всю одвічальність за поступоване сеї партиї в Палаті, котрого хоче і дальше держати ся, складає вповні і в цїлости на правительство і більшість парляментарну, котрі держать ся стремлень і цїлий, що готові підкопати величину і силу держави та нарушити як найглубше будучність, добро і розвій поодиноких частий держави. — Се значить иншими словами: нїмецка партия поступова не думає покинути ся теперішної своєї політики обструкцийної і ставати на перешкодї всяким дальшим роботам парляментарним.

В імени Молодочехів заявив пос. Герольд, що они годять ся на проєкт адреси більшости, бо она відповідає в дечім їх політичним і национальним поглядам та містить то, що партиям більшости, до котрої і они лояльно приступили, служить за спільну основу їх політичних проґрам. В справі ческого права державного і їх відносин до цїлої держави, будуть они старати ся всїма силами о то, щоби вийшла адреса до корони від ческого сойму. Дальше заявив він, що під правом державним ческої корони не розуміють і не можуть розуміти що иншого, як лиш право тих країв до самостійного законодавства і адмінїстрациї. — Се знов значить, що Молодочехи хотять зовсїм окремо і независимо поставити краї ческої корони і утворити з них окреме ческе королївство, нїби другу Угорщину, чому як-раз Нїмцї дуже і рішучо противні.

Именем нїмецкої партиї народної заявив пос. Ріхтер, що она за перше услівє успішного дїланя Палати послів уважає знесене розпоряджень язикових для Чехії і Морави. Нїмцї взяли ся до крайних способів парляментарних лиш у власній обороні, щоби не допустити нарушеня народного права Нїмців. З тяжким серцем рішили ся приступити до тої борби і суть сьвідомі великої одвічальности, яку взяли на себе через спинюване парляментарних робіт.

Пос. Барвіньский згадав про заповіджені в престольній бесїдї економічні предложеня і обговорював прикре положене господарства рільного взагалї, а селяньства з окрема. В першім ряді дотикає то Галичини. Нужда селяньства єсть головною причиною загального невдоволеня народних мас в Галичинї, котрі в своїй розпуцї шукають ратунку і в тій борбі о істноване бувають використовувані всїлякими доробковичами в нечистих цїлях. Той рух і то невдоволене мас народних повинно бути Memento для правительства і парляменту, що треба робити. Нарід хоче хлїба і осудить рішучо обструкцийну полїтику, котра всяку роботу в парляментї робить неможливою. Бесїдник домагав ся відтак справедливого переведеня национальної рівноправности. В Галичинї, казав він, маємо н. пр. розпорядженя язикові для адмінїстративних і судових властий, але як-раз найнизші органи їх не держать ся. На поли шкільництва єсьмо так само покривджені.

Дебата адресова в Палатї панів.

В Палатї панів відбула ся вчера також дебата над адресою більшости. Промавляв насамперед бар. Хлюмецкий і заявив именем вірноконституцийної партиї, що она так неговить ся з розпорядженями язиковими, що змушена предложити вотум меншости. — Гр. Фалькенгайн заявив именем правицї, що оно буде голосувати за адресою. — Президент мінїстрів гр. Баденї зазначив, що розпорядженя язикові суть лиш простим сконстатованем фактичного стану річи утвореного розпорядженєм з 1880 р. То що мало вагу через 17 лїт буде істнувати і дальше. Тепер війдуть в уживане оба язики краєві в Чехії, а урядники від 1 липня 1901 будуть мусїли знати оба краєві язики. — По промовах ще кількох бесїдників ухвалено адресу більшости в третім читаню. Лївиця голосувала против адреси, а з центра усунуло ся від голосованя богато членів.

Відень против розпоряджень язикових.

Віденьска рада громадска під проводом дра Люеґера ухвалила вислати депутацию до Є. Вел. Цїсаря і просити, щоби розпорядженя язикові були знесені, а справи язикові в Австриї управильнені в дорозї законодавчій.

Новинки.

Львів дня 21-го мая 1897.

— **В краєвій низшій рільничій школї в Городенці**, що має на цїли приготоване до фаху

---

3)

ТРЕТА

(З російского — І. Н. Потапенка.

(Конець).

В перший хвили аж відскочив, коли глянув на Марину. Недуга за один день страшно єї змінила; виглядала о двайцять лїт старшою. То вже не тота була Марина, здорова, енерґічна, сильна Марина, з острим, майже приказуючим поглядом, котрим так уміла всїх собі покорити; перед ним лежала якась чорна, блїда помарнїла людина, з запавшим ся лицем, безсильна і немічна.

— Марино, Марино! Що се з тобою стало ся? — крикнув Артамон Карпович мимо волї.

— Артамоне! буду вмирати!... сказала на то Марина тихо. — Чую то по собі.... та хотїла би мою грішну душу облекшити... Закличте пан-отця!...

— Чи хочеш приймити послїдну сьв. Тайну?

— Хочу, та й за причащати ся!... Я вже чую, що...

— Гнате, біжи зараз по пан-отця та проси, щоби прийшли зі сьвятими Тайнами... Марина хочуть сповідати ся!

— Артамоне! — відозвала ся Марина тихим голосом по довшій мовчанцї. — Як же ти будеш тепер дальше жити?

Артамон Карпович мовчав, а Марина говорила дальше:

— Як же ти будеш дальше жити, Артамоне! Без ґаздинї преці нїяк не обійдеш ся! А я твоя трета....

— Та й я не знаю, Марино! — відповів Артамон Карпович і обтер сльози з очий. — А я продав просо та й з радости щось тобі привіз: на спідницю...

— В тоту спідницю уберіть мене, як умру!

— Та бо нї!... Хтоби о тім говорив?... Іван Петрович, той фельчер, поїхав до Заливної і привезе звідтам може й зараз доктора... Доктор тобі поможе, Марино...

— Та як він менї вже поможе? Жаль менї тебе, Артамоне... Без жінки не даш собі ради як мала дитина... твоє господарство зійде на нїнащо...

— Та оно то може й так, Марино, може й правда!... Але не відзивай ся, мовчи... Тобі не добре говорити...

Марина замовкла. Артамон злїз із запічка та став з Фрозиною прятати в хатї, сподїваючись пан-отця. Терешку, котрій про то все було байдуже, треба було розбудити. Заспана пішла она до сьвітлицї і поклала ся там на постіль та хропіла. Коли би Марина Лукинична була то виділа, то певно Терещцї відхотїлось би було спати; та ба, она не виділа нїчого.

Гнат вернув і задиханий дав знати, що пан-отець зараз прийдуть. Поране в хатї стало ще більше. Перед сьвятими образами засьвітили лямпочку. Хотїли вже були внести постїль із сьвітлицї та покласти на ню Марину, але з огляду на то, що Марина була дуже ослаблена, дали спокій.

Надійшов старенький пан-отець з довгою, сивою бородою та в чорній рясї, за ним мало що молодший паламар Андрій, довгий та тонкий, як тичка, і молодий дяк, та війшли поважно і торжественно у хату.

— То добре — сказав пан-отець, — що Марина не забула на Бога. Молитва ратує не лиш душу, але й тїло.

Артамон Карпович, Гнат і Фрозя слухали засумовані пан-отця та поспускали голови. Розпочало ся сьвященодійство. Паламар співав втором, а дяк першим голосом. Артамон Карпович укляк та молив ся побожно і схилив ся низенько. Взяло ся ще звідкись, Господь знає звідки, з десяток якихсь жінок, котрі також молили ся і з сочувством споглядали на Артамона Карповича. Пан отець, запричащав недужу, а відтак взяв Артамона Карповича на бік та сказав з тиха

— Жаль менї тебе Артамоне Карповичу, бо ти чоловік лепський і був для сьвященика завсїгди добрий. Дуже менї тебе жаль. Розуміє ся, що не кажу то длятого, мов би вже не було нїякої надії, бо Бог милосердний робить і чудеса.... Але твоя жінка таки дуже слаба і і все може бути.

официяліста рільничого, буде від 1-го липня с. р. 18 фундушевих місць вільних. Услівя принятя: 1) скінчених 16 літ житя; 2) скінчене народної школи або відповідне приготоване. Подане належить внести до дирекциї школи до 16-го червня з прилогами: а) метрика; б) сьвідоцтво шкільне; в) сьвідоттво моральности, єли кандидат від пів року покинув який небудь заклад науковий; 2) сьвідоцтво здоровля; д) сьвідоцтво убожества. Останні прилоги потрібні лиш тогді, коли-б кандидат хотів бути принятий до школи на кошт краю.

— **Иньші топки соли** хоче фабрикувати скарб державний. Бідні люди вже від давна купують топки частинами, на які їх розпиловують купці. При тім очевидно зискує купець ту сіль, що відпаде від пилки, на шкоду купуючого. А недавно тому довідали ся власти, що на Буковині, особливо в Чернівцях, істнує фабрикация малих топок, які роблять купці з накришеної і розбитої соли. Ті топки продають людям по 4 кр., отже богато дорожше як скарб, бо після того коштував би 1 кльгр. соли 30 кр. замість 11 кр. Досліди властий виказали, що ся фабрикация не провадила ся для визиску народа, бо такі малинькі топки купували люди тілько раз в рік на Великдень на стіл до сьвяченого. Але все-ж таки ся фабрикация є надужитєм супротив державного монополю. Тому удав ся галицкий виділ краєвий до міністерства з просьбою, щоби оно позволило в галицких салінах виробляти сіль в цеголках, як се діє ся в альпейских салінах. Кожда цеголка має два рівці, що еї ділять на чотири рівні части, і після них можна розломити еї легко і без кривди консумента на менші частини нїж кільограм. Крім того мають цеголки завивати ся зараз при фабрикациї в папір, а через те не буде сіль брукати ся в транспорті. Зі взгляду санітарного буде така новість дуже пожадана.

— **Піском в очи** кинув оногдашної ночи налоговий злодій Малиш, вояковн поліцийному, котрий відводив его до арешту. Завдяки тій штуцї, котрої злодії часто уживають і супротив публики, удало ся Малишови утечи.

— **Самоубийство.** В Станиславові отруїла ся жінка дозорця вязниць Ґрубера, женщина 30-лїтна і мати четверо дітий. Причиною самоубийства було зле пожите домашне.

— **Незвичайний випадок** був сими днями предметом карної розправи перед судом присяжних в Літомерицях в Чехії. На лаві обжалованих засів 17-літний Рудольф Кернер під закидом злочину убийства. Кернер був залюблений в молодій Анні Хохоляц, а она любила его; однако еї родичі заборонили їй сходити ся з Кернером. Отже молоді рішили покінчити разом житє самоубийством, а що Анна не уміла обходити ся з оружием, то на еї просьбу Кернер застрілив насамперед еї, поцїлувавши в серце, а відтак стрілив собі в голову. Але куля влучила в око і застрягла в кости. Кернера, що втратив ліве око, виличено і ставлено перед суд за убийство. Однако судиї присяжні заперечили его вину, а суд засудив его лише на 5 зр. кари за безправне ношене оружия.

— **З заздрости.** В Вишатичах на фільварку служить молода, хороша Людвика Горецка, що запалила серце в молодім огороднику, 18-літнім хлопцї Вандасевичу, родом з Нагірчан коло Красилина. Вандасевич бачив ся з Людвикою по кілька разів на день і єму здавало ся, що крім него не надїляє его любка нікого своєю ласкою. Тимчасом дізнав ся, що Людвика має досить широке серце, бо найшли там місце попри Вандасевича ще й паробок Петро Білих і писар Іван Кляр. Однако хитра дівчина уміла так вести справу, що суперники ніколи не сходили ся разом. Тимчасом Вандасевич, маючи підозріне, вибрав ся в недїлю до кухнї вчасно і постановив собі ждати, аж поприходять оба другі суперники — але ждав на них з револьвером і ножем. І діждав ся, бо в короткім часї надійшов Білих. Єму всадив роз'ярений хлопець 5 шротів в праву груд. На нещасте надійшов також і писар, що побачивши, що стало ся, хотів Вандасевичеви відобрати оружие. Розлючений тим ще більше Вандасевич, добув ножа і пхнув ним писаря в бік. Оба ранені лежать в перемискім шпиталі, а Вандасевич кінчить свою любов в Івановій хатї.

— **Зухвалий злодій** закрав ся недавно почию до мешканя підполковника Моссінґа при ул. Сакраменток ч. 5 у Львові через виважене вікно в партері від улиці і украв годинник, табакерку та сурдут. Відси коридором дістав ся до сусїдного мешканя ґрафинї Голеєвскої і украв золотий годинник, срібну брошку, три золоті перстенї з коробки при вікні і мошонку з грішми, а відтак утік.

— **Дощ причиною пожару.** Панї Йосифа Ічовска в Мушині, спровадила кільканайцять мішків вапна до будови дому і зложила его в шопі. Нараз полив ся дощ, а що в даху були діри, дощ падав на негашене вапно, котре й зачало гасити ся і викликало пожар. Цїла шопа згоріла і лише запопадливому ратункови робітників треба завдячити, що огонь не перенїс ся на доми близько шопи.

— **Увязнений обманець.** Львівска поліция прихопила небезпечного обманця Йосифа Ледвуса, що не маючи ніякого занятя жив помимо того дуже вигідно коштом других, обманюючи множество людий обіцянками посад, спадщин і т. ин. Одною з его послідних жертв був денний зарібник Мартин Чтирнастек, що старав ся о яку посаду. Він пізнав ся з Ледвусом і за кілька місяців віддав єму цїлий свій заощаджений гріш — 190 зр. Ледвус обіцяв єму посаду портиєра при фабрицї тютюну в Кракові, найшов там навіть спільника, що писав до Чтирнастка „урядово" яко Ст. Ґралевский, директор фабрики. Він зажадав від бідного зарібника 50 зр. кавциї. Що справа з тою посадою надто довго тревала, написав Чтирнастик до дирекциї тютюну в Кракові, котра єму відповіла, що в фабрицї нема ніякого чоловіка, що називав ся би Ґралевский. В подібний спосіб обманив Ледвус служницю Анну Ляхник, взявши від неї 200 зр. на рахунок спадщини, яку мав для неї випроцесувати; дальше видурив від служницї Дороти Райнер 150 зр., від служницї Франциски П. 50 зр. і богато иньших. Жертви того мантія починають ся аж тепер зголошувати, коли его арештовано.

— **Дурисьвіти.** В січни сего року отримав Ґустав Кляйн в Кишеневі письмо від якогось місіонера Діяза де Пастрано з Барцельони, в котрім патер писав, що в Катальонї помер кревняк Кляйна і записав єму 200.000 долярів. Тому що небіщик не знав точної адреси Ґустава Кляйна, передав гроші свому повірникови Альфредови Палясцови і поручив єму на смертнім ложу поїхати до Кишинева, віднайти Ґустава і віддати єму гроші. Палясцо виправив ся до Кишинева, але по дорозї арештували его військові власти в Барцельонї. Тому звертає ся патер місіонар до Ґустава, щоби прислав 5000 долярів на висвободжене Паласца, щоби він міг сповнити послїдну волю свого друга небіщика і передати гроші Ґуставови. Кляйн не вислав жаданих 5000 долярів, але звернув ся до російского консуляту в Барцельонї, а по кілька місячній переписцї і доходженях довідав ся, що цїла справа спадщини була видуманою обманьливою байкою, щоби видурити від него гроші. Консуль поручив оголосити справу Кляйна в цїлій бессарабскій губернії, щоби унеможливити штучки барцельоньских дурисьвітів, що, здає ся, мають аж там своїх агентів, котрі подають їм точні вісти про тамошних заможних людий.

— **Помер** в Чернівцях Людвик Адольф Семигинович-Штавфе, професор учительских семинарий черновецких, заслужений для Русинів тим, що видав свої німецкі переклади наших народних пісень.

Телеграми.

Відень 21 мая. Pol. Corr. каже, що вість, розпущена з нагоди гостини президента і віцепрезидента угорскої палати послів у Архикн. Оттона, мов би то розходило ся о зміну наслідства престола, єсть зовсім безосновна.

Атини 21 мая. Вчера заключено для Тесалії 17-дневний роз'єм.

Як раз, коли пан-отець і ті, що з ним прийшли, засїли коло стола, де була уставлена перекуска та напиток (бо без того не може обійти ся), зачули, що на подвіре заїхав якийсь віз. За хвилю опісля, увів фельчер до хати доктора, чоловіка грубого, присадкуватого, в короткім, неперемакаючім пальтотї з капузою, в чоботах з холявами і грубою палицею в руцї.

— А, то Ви, Петре Михайловичу! — повитав его сьвященик урадований. — Ми вже своє зробили, робіть Ви тепер своє.

— Маймо надію, що по Вашім ділї, без нашого вже обійде ся — відповів доктор і усьміхнув ся.

— Дай то Боже! А всеж-таки робіть, що можете! Мусите стару виличити. Єму треба его жінки.

— А може пан доктор насамперед що перекусять? — спитав Артамон Карпович несьміло.

— Ах, ні, ні! Опісля! Насамперед мушу подивити ся на недужу!

Доктор, Артамон Карпович і фельчер вийшли із сьвітлицї, а на їх місце явили ся дві найзнатнїші жінки з села та сїли собі коло стола. Они були при сьв. єлеопомазаню та мали вже досить часу придивити ся недужій, а навіть сказати, що їй стало ся.

— То не підвіяло — казала одна з них. — Не гнївайтесь за то на мене, пан-отчику — але я таки Вам кажу, що то еї хтось наурочив.

— А я таки знаю хто! — довинула друга. — Вчера була Марина коло керницї, а там як-раз була і Блиниха. Тота Блиниха то погана жінка, через ню вже богато людий слабувало. А до того она ще й люта на Марину, та хотїла їй вже давно щось зробити, бо Марина в лїтї таки добре наговорила їй правду. Отже то таки не від нікого, лиш від Блинихи....

— Але на то єсть і рада — відозвала ся друга жінка. — Коби лиш були схотїли мене послухати. Треба взяти коновку студеної як лїд води, просто з ріки, підкадити ладаном, а відтак виляти на недужу....

Пан-отець слухав то все поважно, але наконець таки вже не міг довше видержати та відозвав ся: Дурна жінко! Коби ти ходила частїйше до церкви, то не плела би таких дурниць!...

Обі жінки почервонїли ся. То їх дуже обійшло, але перед пан-отцем мовчали, хоч таки обставали при своїм, і коли-б їм так були позволили, то они би були певно поливали бідну Марину студеною водою.

Двері отворили ся і на порозї показав ся доктор з фельчером. Іван Петрович був чогось дуже заклопотаний, а доктор наказував єго очевидно як батько.

— Як ви могли зробити таку дурницю, Іване Петровичу? Гм! — докоряв доктор, але не у гнїві. — Та-ж то таке ясне, як сонце!

— Я і сам не можу того зрозуміти! — відповів фельчер, розкладаючи руками. — Я не міг якось полапати ся.... просто розум стратив.... А то дійстно така річ ясна....

— Отже видите. Від того треба було зараз зачинати.... Була би вже давно здорова... Та-ж то наперша річ: запарений румянець і олива, розумієте? Ну, про мене, ще й пять капель tincturae opii для зменшеня болів. А відтак спору порцию на прочищене....

— Зараз все прилагоджу!...

Фельчер побіг до дому, де мав свою аптику. Доктор присів ся до стола і наляв собі чарку горівки.

— Ну, Петре Михайловичу, що-ж там з недужою? Чи єсть ще надія? — спитав пан-отець.

Доктор лиш махнув рукою. От! Дурниця! Зовсїм нічого небезпечного. Шкода лиш було посилати так далеко коні і так ними гонити! Я все казав Іванови Петровичеви: коли недужий кричить і каже, що его болять руки та ноги, що єму серце розриває на кусні, то не треба тому вірити, але спитати его, що він день перед тим їв. Від того то певно походить. Тоті недужі страшно брешуть. Коли їх що небудь заболить, то їм зараз здає ся, що їх все болить, і що приходить ся умирати.

— Отже то якась жолудкова недуга?

— А вже-ж!

— А отсї розумні жінки кажуть, що то від поганих очий і треба коновку студеної води підкадити насамперед ладаном а відтак виляти на недужу! — розповідав пан-отець злобно.

— Я би ті розумні жінки таки зараз всадив стрімголов в онту коновку!... сказав доктор на то.

— Ой Господоньку! — відозвали ся на то обі жінки.

Атини 21 мая. Президент міністрів Раллї висказав ся перед журналїстами, що усунено навіть всяку гадку якого небудь відступленя краю Туреччинї. Але й на управильненє границї не може Греция пристати зі взглядів стратеґічних, бо инакше розбійничі ватаги впадали би до Грециї і она мусїла би удержувати велику армію.

Переписка зі всїми і для всїх.

Академік у Львові: 1) На Ваше перше питанє далось би богато писати, а нам годї; мусимо обмежати ся. Подібні обяви знайдете всюди там, де нарід культурно дуже мало розвинений і де, як у нас, верховодяча суспільність мало образована і мало інтелїґентна, а до того ще коли серед такої суспільности возьме ся до проводу сама мірнота. Та мірнота, длятого, що она буває завсїгди числом сильнїйша, відтручує від себе всїх тих, що виходять понад єї уровень, бо она не може їх пізнати і зрозуміти, а длятого і згодити ся з ними. В того рода суспільности стрічає така доля навіть найщирших і найздібнїйших людий, хоч би й найбільших мислителїв. Мірнота відтрутивши їх, мимо їх попередних заслуг ще їх безчестить і копає. Не перечимо, що висказ дотично нашого народу був не на місци, що той хто дав ся з ним почути, не мав досить опори в собі самім і дав длятого волю свому чувству, дав тому чувству взяти верх над холодною розвагою. Але далеко більша вина тої мірноти серед нашої суспільности серед котрої чоловік, висший понад ню о цїле небо, не може знайти собі місця і она заганяє єго в розпуку. Та й як поступила собі та мірнота супротив того відзиву?! Розважні люди або би мовчали, або трактовали би справу поважно, яко многозначну характеристику особи, що далась з тим відзивом почути, і суспільности, що дала причину до того відзиву. Тимчасом мірнота здобула ся на — лайку. Замість щирої любови для свого народу знайшла пусті фразе, замість арґументів — ненависть до противника. Зважте ще, хто відповів: колишний приятель і товариш, взглядно єго фірма! Дуже розумну відповідь на той темат дала „Буковина“. Все то разом єсть одним доказом більше, очім ми вже давнїйше при иншій нагодї писали, що наша суспільність сама себе найбільше розбиває. Хто близше слїдить за того рода проявами, мусить добачити, що розкладова робота іде у нас чим раз глубше і ширше, але остаточно, о скілько то всилї у чоловіка предвидїти будучність, не вийде нам — так думаємо — на некористь, лиш виродить з теперішної суспільности новий орґанізм. У нас зазначили ся доси дуже виразно три етапи того розкладу чи розбиваня: Перша в шїсьдесяти роках, до котрого то часу була на око одна партия, але з зародком розкладу; живе добивалось на верх, мертве костенїло і зашкаралуплювало ся. Мертвота остаточно утворила собі осередок, котрого ще й нинї держать ся єї останки. Основою до того першого розбитя була як-раз величезна маса мірноти в нашім народї, котра відпихала від себе весь живійший елемент. Через такуж саму мірноту довершав ся розклад у вісїмдесяти роках, бо давнїйший живійший елемент став іти слїдом давної мертвоти. Наконець третє розбитє наступило в наших часах, більше і сильнїйше, як оба попередні, бо було більше елементу розкладового, більше мірноти а в нїй і мертвоти. Той процес буде відбувати ся доти, доки аж не виродить ся зовсїм инша нова суспільність і доки аж вся робота народна не розділить ся на одиницї і перестане спочивати в руках „великого чоловіка“ — громади, та доки не змалїє мірнота і не виробить ся сьвітлїйша, поступовійша, правдива інтелїґенция.— 2) З того виходить відповідь на друге питанє: Яке становище має заняти молодїж? — Не іти слїдом теперішної мірноти, а шукати собі нового шляху. Не брати приміру з мірноти, лиш пильно і уважно слїдити за всею єї роботою, уникати єї похибок, держати ся поступу, стреміти до висшости, стояти осторонь і не прилучати ся до нїякого табору мірнот, памятаючи на то, що мірнота і чернь добрі лиш яко маса, яко груба сила, коли має добрий розумний і енерґічний провід, саміже не спосібні до нїякої реальної роботи, хиба лиш до розбиваня. Молодїж повинна держати ся здалека від всеї участи в теперішних рухах, але не спускати їх з ока, а памятаючи на то, що колись має обняти провід, повинна спосібити ся до него на нових основах. Скоро залїзе в мірноту останесь і сама такою. — 3) О модї иншим разом.— **Евст. Дом. в Б**: Ані один не вильосований. — **Ол. См. в К.**: До всїх бурс взагалї, отже і до згаданих Вами можна подавати ся аж тогди, коли буде розписаний конкурс, що звичайно буває під конець шкільного року. В конкурсї буде назначений речинець, до котрого треба подавати і що до поданя залучити. Звичайно треба долучити послїдне сьвідоцтво шкільне, метрику і сьвідоцтво убожества. Конкурси в своїм часї подамо також. Котра бурса лїпша— се годї нам, як самі зміркуєте, публично обговорювати. Можемо лиш то сказати, що була би та найдогіднїйша, до котрої найблизше, щоби можна часто навідувати ся до дитини. — **Ан. Дон в Гар.**: З Вашого опису ось що виходить: Ви купили тїльну корову; корова скинула, а Ви єї не допильнували, лиш приймили до відомости, що сказала наймичка. Треба було зараз подивити ся, що єсть, і відповідно коло товарини ходити. Ваша вина. Корова, видко застудила ся і дістала к а т а р у п о х в и. Доказом того випливаюча пізнїйше слизь. Господарі що Вам радили, самі не знали, що єсть і длятого казали, що корова „чистить ся“ або „скидає плід“. Ви занедбали катар, а він перейшов в упертий (хронїчний) і став ся видко причиною б і л и х у п л а в і в. Чи точно так було, годї нам сказати, бо треба хиба видїти корову, але гадаємо, що Ваш опис і ветеринаря навів би на той здогад. Найлїпше булоби зарадити ся ветеринаря, а коли єго у Ваших сторонах нема, то даємо Вам таку раду: Передовсїм на худобину треба мати завсїгди пильне око, а даючи їй поміч не треба бридити ся, лиш заглянути в кожде місце приступне, осторожно, щоби не ушкодити худобини уживаючи при тім де можна самої руки, котру опісля треба обмити милом або карболевою водою. При к а т а р і п о х в и самиця більше менше опухає; худобина силує ся терти нею о щось твердого, крутить (не вимахує) хвостом і буває неспокійна. Часом приходить горячка, а до 24 або 48 годин витїкає воднистa, пізнїйше густа слизь, а ще пізнїйше подібна до гнилї. Але слизь може випливати і в часї, коли корова лїтить ся, під конець тїльности або по породї (корова „чистить ся“). Однакож тогди випливає лиш короткий час і в малій скількости; при катарі випливає єї богато і довший час. То суть п о з н а к и катару похви, а п р и ч и н а: перестуда, особливо по породї. П о м і ч: В похву в самім початку хороби запускає ся лїтного молока, при довшій хоробі лїтного напару з романцю (румянку) слабо запареного, що година. Коли хороба треває вже довший час, робить ся промивку з алуну (пів процент на лїтру лїтної води). Коли би худобина мала запір, треба дати в водї до 300 ґрамів ґлявберської соли. — З катару може прийти до б і л и х у п л а в і в. П о з н а к а: Заєдно випливає білава, жовтава, або зеленява слизь, густа, пізнїйше подібна до гнилї, ще пізнїйше вонюча, раз більше, раз менше, особливо же коли худобина лежить. Самиця в серединї блїда, має синяві смуги. Корова зразу весела, нїби хоче ся лїтити; пізнїше, хоч їсть добре, дає що раз менше молока, худне, схне, приходить горячка і корова гине. Корова з білими уплавами може бути неплідна або скидає. — П о м і ч: Промивка з шальвії з додатком трохи вербової кори або 3 до 4 проц. алуну. Ще лїпше купити в аптицї лїтру креолїни, дати дві ложки з неї до лїтри лїтної води, замішати добре, аж зробить ся брудна вода (креолїна не розпускає ся у водї) і тим промивати. До промивки ужити найлїпше лїйки Геґара, або бодай купити в аптицї кавчукову рурку з пипкою як до геґара, приправити єї до міхура з промивкою і поволи тиснути на міхур, щоби промивка зайшла глубоко в похву. Коли би була лїйка геґара під рукою, то ужити єї в той спосіб, що пипку вкладає ся в похву, а лїйку з промивкою держить ся високо на коровою. — **Сав. в Калаг.**: Фірми, котра виробляла би відзнаки для стражників польових не знаємо і не могли розпитати. Здаєсь, що такої зовсїм нема. — **Викториа Ш. в Кор.**: Найлїпший спосіб на мурашки в хатї єсть: купити в аптицї амоняку і поналивати в шпари, з котрих мурашки вилазять. Инші способи: Вислїдити, звідки налазять мурашки, позаливати шпари кипятком а відтак залїпити ґіпсом. — На дорозї куди лїзуть мурашки понаставляти в черепках цукор, розроблений з дріжджами; мурашки їдять і гинуть. — Кажуть, що коли на порозї зробити грубий знак крейдою, то мурашки через него не перелїзуть. — (Дальші відповіди пізнїйше.)

☞ (Просимо присилати питаня лиш на імя редактора Кирила Кахникевича, а не присилати анї марок анї карт кореспонденцийних до відповіди).

Артамон Карпович увійшов веселий і урадований до сьвітлицї. Він вже перед тим довідав ся від доктора, що недуга не єсть небезпечна і що Марина зможе завтра встати.

— Пане доктор! Напийте ся гіркої! Ось пироги та й оселедець, просимо живіть ся! — відозвав ся він і з вдячностию глянув на доктора.

— Спасибі', я вже живлю ся! — відповів доктор. — Не журіть ся о мене! Але знаєте, пане старшино, що зробіть на другий раз? — не позвольте своїй жінцї їсти так богато капусти та квасу! Отто менї люди! Та я би ще розумів, як би то якісь бідні, що не мають нїчого иншого, живили ся такою стравою. Але бо Ви люди богаті, а мимо того їсте саламаху!...

— Ми вже до того увикли! Для вас то саламаха, а ми то любимо! — відповів Галка жартуючи.

— Кажіть, Петре Михайловичу, нехай Вам добре заплатить — вмішав ся тут сьвященик до розмови — чуєте!...

— Ви ж знаєте пан-отче, що я не торгую сю! — відповів доктор трохи угнїваний.

— Та нї, але бо тут маєте особливу причину до того, бо Ви єму виратували єго послїдну жінку....

— Як то! Що то значить — єго послїдну? — спитав доктор.

— Т р е т у! Ну, та й послїдну.... У него вже трета жівка.

— Ага! Ну, то я Вам не завидую, пане старшино!

— Всї розсьміяли ся. В сій хвили вернув фельчер, але й зараз пішов до тої комнати, де лежала недужа, і взяв ся там до роботи, що приказав доктор....

* * *

На другий день досьвіта Марина, ще ослаблена підняла ся з постелї і відозвала ся до Фрозї:

— Не забуть сказати татови, що чорна корова вбила собі скалку в ногу! Треба єї витягнути. А Терешку пішли до рибаків, щоби принесла карасів на обід!...

Коли сонце було вже досить високо на небі, закликав єї Артамон Карпович до сьвітлицї і показав їй то, що вчера купив їй на спідницю.

— Отто-ж би ти був вийшов, Артамоне, як би я від тої недуги вже була не встала! Спасибі' докторови, що мене виратував!...

Таки так, я і сам не знаю, як єму за то дякувати! Я єму таки по правдї так вдячний, так... що навіть не знаю, як то сказати... Пішлю єму нинї два міхи пшеницї і цїлого барана! Бігми, пішлю!

І Артамон Карпович зрадївши додав ще: А ти, Марино, таки й не думай вмирати! Лїпше нехай я умру перед тобою, бо ти і без мене даш собі раду, але я лишив би ся без тебе зовсїм як чоловік без голови!...

Марина Лукинична усьміхнула ся і не сказала на то нїчого, бо він правду казав.

За редакцію відповідає: Адам Креховецкий

З друкарні В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.